

Isolationismen garneras med flathet

Inom alliansfrihetens ram kunde den svenska statsledningen med större fasthet avvisa ryska övergrepp och värna svenska intressen, det var den huvudsynpunkt som de båda oppositionsledarna framförde i onsdagens utrikesdebatt. De har starka skäl för sin kritik. På punkt efter punkt kan det fastslås att regeringens rädsla för att synas ta ståndpunkt leder till en försiktighet som går över undfallenhetens gräns. Man tycks fortfarande tro på möjligheten att göra ryssarna snällare just mot oss, trots att den ryska propagandan överöser dessa försiktiga och undfallande med beskyllningar för krigshets och utformade anfallsplaner.

Ryssarna har proklamerat en sjögräns på tolv sjömil. Ja, de har i en rad fall drivit bort eller till och med uppbringt svenska båtar även utanför denna gräns; besättningarna har hållits fångslade och behandlats på ett kränkande sätt. Regeringen har begärt internationell rättsprövning och protesterat mot de uppenbara övergreppen; ryssarna nekar och vägrar undersökning, och svenskarna låter sig nöja. Hellre pensionera fiskarna än ställa till bråk, har det sägts i den socialdemokratiska pressen. Alltså: intet skydd åt våra fiskebåtar. Inom en betydande del av östra och södra Östersjön är nu svenska båtar bortjagade — utan varje spår av rättsgrund.

Med nedskjutningarna av två svenska flygplan på internationellt vatten i juni förra året gick ryssarna vidare på samma linje. Sverige protesterade, men den svenska regeringen vägrade att dra rättsfrågan inför Förenta nationerna. Man nöjde sig med att utge den svensk-ryska notväxlingen på skilda språk och med ett tal i FN:s generaldebatt. Det är sant, hr Undén förklarade också, som han i onsdags inte utan stolthet framhöll, i ett privat samtal med hr Vysjinskij att Sverige ogillade nedskjutningarna. Hr Undén i förtroende tillrättavisande hr Vysjinskij — mannen som vunnit sin ställning som organisatör av justitiemord i massa — det är illusionism driven till fars. Vad som sades kunde hr Undén inte tala om, det brukades inte diplomater emellan, sade han, men han kunde dock antyda att hr Vysjinskij visat sig oförstående.

Varför vände sig inte regeringen till FN? Det är ostridigt att saken därigenom skulle ha vunnit en helt annan uppmärksamhet. Det egentliga motivet till denna reträtt var, som flera gånger klargjordes förra sommaren, att man inte ville "politiser" frågan. På ren svenska innebär detta att man var rädd för att få understöd från västmakterna och på så vis ge världen ett intryck av att Sverige stod vid deras sida. Hellre släppa en möjlighet att hävda ett rättskrav än att reta ryssarna; då västmakterna och världsoptionen var för Sverige, måste Sverige vägra att påkalla deras stöd — just därför måste Sverige underlåta att

vädja till FN. Det kan kallas finkänslighet, det kan också kallas självuppgivelse. Ett annat liknande motiv har skymtat vid några tillfällen, bland annat i ett uttalande av förre chefen för utrikesdepartementets politiska avdelning, som tjänstgör som hr Undéns språkrör. Om man bråkar med ryssarna, får man er massa smuts över sig, sägs det. Alltså, håll tyst, annars blir det ovet från hr Vysjinskij. Detta sägs på allvar och tas på allvar! Och det antyds rent av att denna finess i det svenska uppträdandet gör intryck på de elaka herrarna i öster. Tror man att de får samvetsqual när de ser de rara och stillsamma svenskarna, att de känner ett styng i hjärtat

och beslutar sig för att bli bättre människor? Ja, det är inte omöjligt att förblindelsen går så långt.

Ryssarna tillämpar brutala metoder, vi kritiserar dessa metoder, låt oss då inte efterlikna dem, det är den visdom som i en rad skilda vändningar förkunnas som rasen för alla dessa undvikanden och underlåtenheter. Det är, som bland andra hr Nerman betonade i onsdags, ett ohållbart resonemang. För det första: brutaliteter av den art som ryssarna hela tiden tillåter sig är det inte på tal att använda, det är bara fråga om att i någon ringa mån reagera genom handling. För det andra: det finns ingen annan väg då förolämpningar och våld hopas än att ge vederbörande en känsla av att metoderna inte lönar sig. Fräckheten eggas genom varje framgång den vinner, det går inte att släcka dess aptit genom mildhet.

Frågan om östdiplomaternas ställning är för närvarande det mest aktuella av dessa sekundära utrikesproblem. Här har vi ett nytt exempel på flathetens politik.

I gårdagens ledare sades endast hr Osvald (fp) och Nerman (s) ha uttalat sig mot neutralitetspolitiken och förordat anslutning till Atlantpakten. Även hr Lundgren (h) i första kammaren gick emellertid, liksom vid flera tidigare tillfällen, på samma linje.